

„Soča“ izhaja vsak četrtrek in velja za pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.50
Pol leta . . . . . „ 2.30
Četrt leta . . . . . „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristočno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ „ 2 „
6 „ „ „ „ 2 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarni v gosposki ulici blizu železnice, — v Trstu v tobakarni „Via della Caserma 60“.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo pod naslovom: Viktor Dolenc v Gorici. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasiloslovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Zapisnik

obč. zbora pol. društva „Sloga“ pri Rebku

dne 18. marcija 1877

(Konec.)

Predsednik naznani, da se je oglasil g. J. Tonkli za besedo, da predlaga 3 prošnje, ki zadevajo najvažnejše interese naše kronovine; — ker je reč obširna, se preskoči 3. točka dnevnega reda, ki pride po tem na vrsto; predsednik torej povablja dr. Tonklija, da stavi in utemeljuje svoje predloge. Dr. Tonkli jame govoriti blizotakole:

Slavni zbor, slovenski možje!

Imam vam predložiti v razpravo in sklepanje tri peticije do raznih ministerstev po deželnem zboru, katerih prva zadeva le okolico goriško, druge dve pa zadevate celo deželo goriško.

Prva peticija ima iti do visokega c. k. ministerstva pravosodja, naj bi okolico goriško od mestne pooblaščenice sodnije v Gorici ločiti in za njo posebno okrajno sodnijo se sedežem v Gorici ustanoviti blagovolilo.

Važnost te peticije spoznalo je bilo že politično društvo „Gorica“ in pa zbornica odvetnikov v Gorici, in prvo in drugo društvo podalo je bilo dotično peticijo naravnost na ministerstvo že leta 1874. Ceravno je bilo ministerstvo obe peticiji zavrglo, je potreba posebne sodnije za goriško okolico tako velika, da je letos zbornica odvetnikov v Gorici sklenila podati isto peticijo zopet na ministerstvo in sicer po poti deželnega zbora, da bi bila z njegovo podporo lažje sprejeta.

Tudi naše društvo naj bi to pot nastopilo, in nadjati se je, da ne bomo vdrugeč zastoj in brezuspešno terkali na duri ministerstva.

Kdor je imel kaj opraviti pri mestno-pooblaščenici sodnji v Gorici, prepričal se je, da gredo pravde in vsi drugi sodniški opravki pri oni sodnji le polzevo pot, kar prizadeva strankam neizrečeno škodo.

Znano vam je gospodje, da imajo sodnije dvojni delokrog, namreč v prepirnih in neprepirnih rečeh. Delokrog v neprepirnih rečeh je morda še važnejši od prvega, ker tukaj morajo sodnije uradoma postopati in gre za ohranitev premoženja maloletnih in drugih varstvu podvrženih oseb.

Po smrti vsakega človeka nastane obravnava o njegovih zapuščeni. Pri tej obravnavi mora sodnik poz-

vedeti uradoma, komu in v kakih delih pripada premoženje. Ako so vsi dediči polnoletni, konča sodnikov posel s prisodnim odlokom čez zapuščino; če so pa vsi ali nekateri dedičev maloletni, potem se le s prisodnim odlokom novo delo za sodnika začne. Sodnik ima namreč dolžnost kot nadvarh skrbeti za varnost premoženja svojemu skrbstvu podvrženih oseb, paziti, da varhi vsako leto podajajo račune, in po tem račune rešiti. Ako bi imeli mi javne zemljiščne knjige vpeljane in uredjene, lahka reč bi bila ta, zagotoviti in obvarovati dedica zagotovitni rubež na posestne pravice do nepremakljive, in tako se vendar nekako skrbi za ohranitev premoženja maloletnih in drugih varstvu podvrženih oseb. Pri mestni-pooblaščenici sodnji v Gorici pa je tako malo sodnikov in še ti imajo pri kazenskih obravnavah pri c. k. okrožni sodnji toliko opraviti, da jim le malo časa ostaja za opravila v ne pripirnih rečeh; zaradi tega trpijo obravnave o zapuščinah neizmerno dolgo časa; pripeti se, da več mesecev preteče, predno je imenovan varuh maloletnim, predno se sestavi izkaz ali inventar premoženja, in po izdaju razsodnega odloka se ta le redko kedaj sodnije maloletnih in varstvu podvrženih oseb spomni. Ako pomislimo, da šteje okolica goriška, odkar jej je bila pridana še županija Opačjeselska, blizu 34 tisuč duš, da ima okraj Cirkenski z le 8 tisuč duš posebno sodnijo, moramo priznati, da okolica goriška ima pravico tirjati, da se za njo ustanovi posebna sodnija.

Gledé še na to, da bi ustanovitev te sodnije čisto nikakih viših stroškov državnemu erarju ne prizadjala, ker bi bili vsi ti stroški zdatno pokriti z dohodki od kolekov in pristojbin, ni uzroka opravičenega, zaradi katerega bi visoko ministerstvo moglo to peticijo zavreči. Gledé na vse to predlagam, naj bi slavni zbor sklenil poslati podež. zboru goriškemu do visokega c. k. ministerstva pravosodja sledečo peticijo: (prebere peticijo, katera je enoglasno sprejeta).

Druga peticija bi imela tudi iti do visokega ministerstva pravosodja, naj bi ono namreč dovolilo in osnovalo za vpeljanje javnih zemljiških knjig v poknjženi grofiji Goriški in Gradiščanski posebne komisije.

Kakor vam je znano, zbrani možje, imamo novo postavo za javne zemljiške knjige; vpeljanje teh javnih knjig pa je sedaj izročeno sodnikom.

Sodniki pa imajo dovolj opraviti, ako hočejo spolnovati točno in natančno vse sodniške posle, in ne ostaja jim čisto nič časa, da bi ga mogli porabiti za vpeljanje javnih zemljiških knjig. Ako bodo morali oni opravljati vse posle sodniške in povrh še vpeljati javne zemljiške knjige, bodo morali zanemarjati opravila sodniška, in vpeljanje zemljiških knjig pojde tako polzevo pot, da ne dobimo čez dvajset let vpeljanih in uredjenih javnih zemljiških knjig.

Ker pa so za nas Slovence javne zemljiške knjige tako potrebne, kakor ribi voda in pticu zrak, ker so one zagotovile lastnine in podlaga rečnega ali realnega kredita, je treba; da bodo vpeljane po drugi poti. Ta pot so posebne komisije, katere bi ne imele druge naloge razun vpeljanja teh knjig. Po tej poti bi šla reč hitro in natančno od rok. Je res, da te komisije bi vzročile više stroške, ali pomisliti moramo, da važnost tega zavoda je tudi teh stroškov vredna, ker na njem sloni rečna lastnina in realni kredit.

Znano vam je na priliko, da so bile ustanovljene posebne komisije za uredjenje in odkupilo zemljiških služnosti vsled cesarskega patenta od 5. julija 1853. Akoravno ni važnost uredjenja in odkupila teh služnosti v nikaki primeri z važnostjo javnih zemljiških knjig, so vendar komisije za odkupilo rečenih služnosti stale do sedaj blizu 200 tisuč goldinarjev. Če pa ni bilo nikakega pomisleka za vpeljanje teh komisij, doslednost tirja, da se dovolijo tudi za vpeljanje tako važnih javnih knjig zemljiških posebne komisije, če bi tudi kaj več stroškov prizadele, kar se bode pozneje stoterno povrnilo, ako bodo hitro vpeljane.

Zategadel predlagam, naj bi slavni zbor zgorej omenjeno peticijo skleniti in društvenemu odboru naročiti izvolil, da jo sestavi in predioži.

Tretja peticija imela bi iti do visokega c. k. ministerstva finančnih zadev, da bi ono naložilo c. k. davkarskim uradom na Goriškem, da bi v davkarskem katastru za razvidnost posestnikov prepisane bile nepremakljive, hrami in zemljišča, od prednika na ime novega posestnika, koj po uložbi dotičnih prepisov prepodajnih pogodeb.

Znano vam je, gospodje, da se posestvo nepremakljiveh reči, hramov in zemljišč, prav pogosto premika od enega posestnika do drugega, bodisi po prodaji, po zamenjanji, cesiji ali po daritvi. Postava tir-

LISTEK.

Pred Defreggerjevo sliko „der Tanz auf der Alm.“

(Spisal Simon Bric.)

Jerica ga je imela rada kakor kaka druga svojeja obriteža in še bolj, ker je imel dobrih lastnostij dovolj. Čmeren ali jezen ni bil nikoli in če se mu je kaka nesreča prigodila, se je z Bogom potolažil. Včasih pa, ko ni na Boga ravno mislil, je zlasti prvi čas svojega zakona malo terdo poklel. Pa ker ga je Jerica svarila in še prosila — prositi je znala posebno lepo — se je temu odvadil in posluževal se je manj močne kletvine. „Oj cigan te vzemi!“ je zavpil nad kokošjo, ki je sferlela čez ograjo v kapsišče in opikala naj lepšo glavo. Polenu pa, ki ni hotelo pod kotlom goreti, je zlovoljno poprosil: „Oj zgorelo da bi ti!“

Pet in trideset let je bil star, ko se je oženil, in vže pet in trideset družih je bilo preteklo, odkar z sta si bila z Jerico prisegla; in kak pohajač bi ne maral prašati: „Kaj sta delala toliko let, da nista za dolgim časom umerla?“

Pridnemu človeku ne manjka nikoli dela. C

Svečnici je začel Janez dersati gnoj na saneh dol pod hišo v ječmenovo njivo, o sv. Jožefu naj bolj pozno je spravil ječmen pod zemljo. Potem je gnojil in sejaj tje do sv. Jurja. Če ni bilo takrat vse posejano in vsajeno, je mermral sam pri sebi: „Letos bomo pa pozni!“ Po sv. Ferjanu je popravil in pograjeval verzelve, lese, prelaze, trebil travnike, razgrabljal kertine in pobral kamejaje, da je plula po leti kosa v pot, koj veslo po jezeru. Če mu je bila kaka skala na poti, ji ga je dal eno dobro prežo tistega črnega, da je skočila in puhnila koj Benečan, kadar ga picla vbode.

Jerica pa, katero so bile leta vže davno za Jero kerstile, je bila pri vsakem delu kar so kola pri vozu. Ako ni bilo nje zraven, ni hotela nobena reč prav od rok. Narbolj se je to pokazalo včasih, ko je babica kaj iz berja z grablji izvlekla. Hej! Kako je bil Janez ob takih priložnostih postrežljiv! Cel dan je čepel doma pri ognjišču in kuhaj podžgano župo; delo pa je stalo, kakor kjer ni nikogar pri hiši.

Tri mu je bil Bog dal, dva fanta in čeco. Najstarši je štel nad tri križe let in mlekaril je vsako poletje na planini, čeca se je pri hiši pridno gibala, mlajši je pa cesarju služil Bog v kje, ker pisal je le redko in pisanje stane denar, če ne zna človek sam dersniti s peresom po papirji.

Tako se ponovi svet in človek se tega še prav ne zavé; pa vse eno se prigodi, da je človek izredil

in na stare dni je še le sam pri delu. Tudi Janez bi bil moral pri sedemdesetih letih sam na planino, pa si ni upal iti delu v okom in sprosil je v dnino dva vasa fanta in o sv. Mohorju se je napravil od doma, kakor vsako leto poprej, on in njegovi stari od rodu do rodu Bog vé kako daleč tje nazaj proti Adamu.

Bilo je na planini v čertek zjutraj; dežilo je, ko bi bil s škafom lil; dva fanta iz Laškega, ki sta po staneh muzicirala in za skuto moledovala, sta bila zatekla pod streho pred hudim vremenom. Po starej navadi se mora senosekom ta dan kaj poboljšati, navadno zvečer kaj od mesa. Janez je povedal Jeri nekaj na uho in ona je šla kuriti ogenj, sam pa je stopil tje na berdo pred stan in z enim samim perstom v ustih zazbrizgal, da se je slišalo tje v deveto deželo. Iz Moraževega stanu so pogledala dekleta koj miške iz luknje. Janez je mignil z roko pa požagal z eno čez drugo, češ dol pojdite, takaj imamo godce! Prišle so tudi vse, še stari Jože, ki je junce pasel je prikrišpal ž njimi. Domači so se pogledali, Janez pa meni nič tebi nič dva tesana stola, pa dve dilji po črez za mizo, na njo kos planinskega sira, v mizo je vpičil nož: vreži si, kdor si nam in Bogu prijatelj! Iz pod strehe je izvlekel pa lempo pijače. Mladina se je vsedla okol začasne mize, kakor je šlo. Pri steni proti vratem je sedel Tone iz-za Laza pri Moraževej Reziki. Govorilo se je, da bo Tone vpra-

ja, da se ima v osmih dneh po storjenju enake pogodbe vložiti pri davkarskem uradu porjuni prepis zarad izmerjenja pristojbine. Pri vsem tem pa ostane prodana nepremakljina v davkovskem katastru toliko časa vpisana na ime prednika, dokler stranki ne vložijo posebne prošnje za prepisanje.

Nasledki so, da prednik davke plačuje od nepremakljive, ki jo drugi poseduje in uživa, in da mora navadno povračilo tirjati po pravni poti, kar mu sitnost, zamudo časa in stroške vzročuje. Ako hoče upnik peljati zoper dolžnika eksekucijo na njegove posestne pravice do nepremakljive, priskrbi si izpisek iz davkovskega katastra, in ker je v njem še zmerom vpisana prodana nepremakljina na ime prednika, dolžnika, pride tudi tu rubljena. Da se novi posestnik obrabi prodaje po dražbi vkupljene nepremakljive, mora podati tožbo na sodnijo in tirjati, da se ona iz izvršbe odloči. To pa prizadeva sopen sitnosti, zamudo časa in stroške.

Ker je še itak pri vsaki c. k. davkarji poseben uradnik, ki mora skrbeti za razvidnost davkovskega katastra, bi se vsem navedenim neprilikam prišlo v okoliš, ako bi se prepisala nepremakljina od prednika na ime novega posestnika koj po vložbi poverjenega prepisa dotične prepodajne pogodbe.

Ker bi ta naredba tudi državnemu erarju ne ušla nikakih stroškov, je upati, da bode ministerstvo peticijo sprejelo; zategadel predlagam, naj bi slavni zbor zgoraj omenjeno peticijo sprejeti in društvenemu odboru naročiti izvolil, da jo sestavi in predloži.

Ko predsednik naznanja, da začne razgovor o Tonklijevih predlogih, se oglasi k besedi,

G. Faganel in nasvetuje k prvi peticiji dr. Tonklija gledé ločenja sodnij dodatek, naj bi se k sodniji za goriško okolico pridjale tudi one briske slovenske občine, ki spadajo zdaj pod Kormin.

G. Dr. Tonkli ugovarja Faganelu, češ, da so one občine preblizo Kormina in da najbrže ne bi bile same zadovoljne s tem, da se sprejemo v goriški sodnijiški okraj. Če pa omenjene županije same žele to spremembo, po tem naj se same posebej oglašijo.

G. Faganel odgovarja, da ima v očeh princip narodnosti; one županije so slovenske; a korminska sodnija ne more z njimi občevati v materinem jeziku. Treba je zajeziti poitalijančevanje, in če so prebivalci onih srenj pravi Slovenci, gotovo bodo z veseljem pozdravljali ono spremembo.

Pri glasovanju sprejme zbor Tonklijevo prvo peticijo z dodatkom g. Faganela vred.

Na to se oglasi g. Leban k drugemu Tonklijevemu predlogu in prša, kedo bi plačeval pomnožene stroške za one komisije. Dr. Tonkli odgovarja, da to je državna zadeva in da se samo po sebi razumi, da stroške plača država.

Po tem, ko še nekateri nazoči povdarjajo potrebo takih komisij gledé na največo nujnost zemljiščnih knjig, obvelja enoglasno tudi drugi predlog dr. Tonklija in prav tako sprejme občni zbor brez diskusije tretji predlog ter nalaga društvenemu odboru, da izdela in predloži ko hitro mogoče vse tri peticije.

Predsednik naznanja, da bo zdaj govoril on sam o tretji točki dnevnega reda, vsled česar naprosi najstarejšega odbornika, g. Lebana, da ga mej tem namestuje v predsedništvu.

Dolenec povdarja, da je deželni odbor ljudski urad, ker je postavljen po ljudstvu, in da tak ljudski urad mora po mogočnosti javno občevati se svojimi mandatarji, kajti javnost veliko pripomore k natančnemu spolnovanju dolžnosti in je tudi podučljiva za ljudstvo, ki rado pozveda, kako poslanci skrbé za njega korist ter se tako jame zanimati za javne zadeve. Deželni odborniki so po naravi svojega mandata prvi zaupniki, zatorej je pa tudi njihova odgovornost velika. Kot prvih mej ljudstvom mora biti tu-

šal Moraža kaj misli dati Rezi dote. Okoli njiju je sedelo več mlajših Moraževih. Na tej strani je sedel Logarjev Drejče pri domačej hčeri. Prebrisan fant. Stari Jože je bil naj zadnji v kotu.

Niso hoteli prav začeti mladi ljudje, da si ravno sta bila fanta vže dve zagodla. Janez je nekdanj plesal, pa vže dolgo ne več; zlasti odkar so bili začeli otroci sami poskakovati. Pa danes ga je jezilo, da niso hoteli mlajši začeti.

„Presneta reč, kaj se tako kisalo deržite? je zaklical, no godci zagodite!“

Prijel je Moraževo Reziko, godci so začeli njih pimpolim — pimpolim, Janez je dleskral spersti leve roke čez palec ob dlan, nagril glavo, kakor kdo, ki je prav zvit in mukast, prizdignil levo roko in nogo, da bi pobobnal s petami ob pod, kakor zna vsak, ki se dobro zastopi na ples. Ujujubuj!

Vse je ostalo po koncu.

V takem položaji ga je menda videl F. Defrcger in prenesel ga je tako živo na platno, da nam slika „Der Tanz auf der Alm“ serce bolj gine, ko ves cija — ceja didl — deja naših modernih poetov. Beseda pač tudi tem zadnjim zvoní včasih koj zvonovi iz Smarne gore, pa s pestjo ne smeš njih pesmi stisniti, če ne se ti voda pcedi skoz perste.

di njihovo delovanje tako, da se nijma bati javnosti. Nij ga torej uzroka, zakaj bi se seje teh za ljudsko korist skrbečih mož ne prijavile.

O delovanju kranjskega dež. odbora zveemo po „Novicah“ in po „Laibacherici“ skoro vse; o vsaki odborovi seje je javno sporočilo v listih. Prav tako delajo tudi razni nemški odbori. Le pri nas na Goriškem ljudstvo, ki ima pravico kontrolirati svoje organe, premalo zvé o sejah dež. odbora. Pritožil se je uže marsikater zaradi tega tudi pri uredništvu „Soče“, češ, da bi moral ta list prinašati sporočila iz dež. odbora; a uredništvu nij bilo mogoče vstreči tej opravičeni želji.

Meaim, naj odbor sam skrbi, in ne uredništva listov, da pridejo njegove seje, kolikor je mogoče, v javnost, kakor to storé drugi ljudski zastopi. — Zatorej stavnim predlog, naj d. občni zbor naloži svojemu odboru, da izdela prošnjo na zbor, naj začne sklene, da ima odbor vse svoje seje objaviti v domačih listih.

Tudi ta predlog bil je prejet enoglasno z odobrovanjem in brez diskusije.

Predsednik Dolenc sopen prevzame predsedništvo in naznanja, da so na dnevnem redu posamezni predlogi.

Oglasi se g. Franc Kerševani in predlaga, da odbor „Sloge“ prevdarja, kako bi se osnovala občinska vzajemna zavarovalna društva zoper požare, katera društva bi bila ob enem tudi občinske posojilnice. — On dokazuje se številkami veliko korist takih družtev posebno na Goriškem, kder so požari prav redki. —

Predsednik omenja, da bi bilo morda boljše, ko bi se napravila deželna zavarovalnica po deželni postavi, ki bi primorala vsacega posestnika, da plačuje malo naklado na davke, da se napravi zavarovalni fond, katerega bi oskrboval dež. odbor.

Po nadaljnem razgovoru strinja se g. Kerševani s posredovalnim predlogom, naj odbor „Sloge“ do prih. občnega zbora to zadevo študira in naj pripravi kak konkreten predlog bodisi za deželno, bodisi za občinske zavarovalnice. — Občni zbor sprejme tudi ta predlog.

Predsednik naznanja, da je s tem dovršen dnevi red, zahvaljuje se za pazljivost, s katero so zborniki sledili obravnavam, in se konečno, ker se kmalo preseli stalno v Terst, v primernih besedah poslavlja od nazočih narodnjakov, političnih in osebnih prijateljev nagovarjaje jih k slogi in delavnosti. S tem je bil zbor ob 6 uri zvečer končan.

Deželni zbor goriški.

Tretja seja, dne 10. aprila 1877. Poslanca gg. Del Torre in grof Strassoldo položita slovesno obljubo.

Predsednik naznanja novo uošle peticije, katere se pridružuje izročiti dotičnim odsekom.

Dalje poroča, da je Nj. Veličanstvo zaverno načert postav, sprejet v zadnji deželnozborni sesiji zastran prenarredbe §§. 38 in 56 deželne postave od 6. maja 1876 štev. 30, ter navaja na kratkem dotične razloge.

Po prestopu na dnevi red odobruje zbor predlog dež. odbora (poročevalec Dr. Abram), da se sprejmejo na račun deželnega zaloga stroški za prehranjenje blaznega duhovnika Josip Leban-a v drugem razredu Feldhofške norišnice pri Gradcu za kolikor presežajo ti stroški letnih 210 gold., katere donša verski zalog.

Dalje poroča dr. Abram v imenu dež. odbora o prošnjah za razdelitev občinskih zemljišč v Tomačevici, na Verhu, na Gorjanskem, Velikem dolu in v Mavhinjah. Dotični načerti postav se poterdijo po odobrovanju predlogu brez spremembe v drugem in tudi v zadnjem branju.

Gledé razdelitve gorjanskih pašnikov se je bila vnela živahna razprava vsled Winklerjevega predloga, po katerem naj bi se izbrisali oziroma popravili dve določbi, zadevajoči privatnolastna drevesa, vsajena na omenjenih pašnikih in pa odpravo nekaterih poti, katere derže po teh pašnikih do privatnih zemljišč. Poslanec Winkler je menil, da se s temi določbami kerčijo privatne pravice in da presega zbor meje svoje oblasti.

Razprave, katera je trajala celo uro, so se deležili tudi poslanci Deperis, Gasser, dr. Maurovich, Gorjup, Faganel, Povše, Pagliaruzzi in Kocijančič; dr. Abram kot poročevalec je pa zagovarjal odborov predlog, povdarjaje posebno to, da je vlada v postavah zastran razdelitve zemljišč Stanjelskih in Kobdiljskih potrdila prav enake določbe, kakoršne se prav sedaj spodbijajo, in da se tedaj nij bati, da bi zaradi tega današnji načert postav overgla.

Ker nij drugih predmetov na dnevnem redu, sklene predsednik sejo ter vabi k prihodnji v petek ob 5. uri popoldne, priderževaje si naznaniti ob pravem času dnevi red.

Dopisi.

V Gorici, 12. aprila. (Dež. zbor. — Kmet. šola. — Novačenje. — Policija. — Vreme.) Naš deželni zbor se, kakor druga leta, tudi letos nekam počasno pripravlja k delu; predno bo osem dni, bo uže konec sesije in do danes ste bili samo 2 seji; ne vemo če bodo naši poslanci po tem takem v tej sesiji mogli rešiti deželni račun in proračun in vendar je še dosti družega, prav važnega posla, dosti nujnih prašanj, ki čakajo rešitve. Kaj meni vlada, da dež. zbor sklicuje samo za 14 dni? Morda pa namerava sčasoma to nekoliko po federalizmu dišečo institucijo pripraviti prav ob vsako veljavo; morda hoče ljudstvu dokazati, da so ti zbori odveč.

Avstrijska ljudstva se bodo pač kmalo prepričala, da ustavnost na videz je veliko slabše, nego pa absolutizem; a ta pesimizem, ki se širi v zmerom daljše kroge, gotovo ne bode ozdravil bolne Avstrije. Mi vidimo uže danes nasledke našega ustavnega življenja „comme il faut“: birokratizem postal je mogočnejši, nego je bil poprej, avtonomija je na papirju; moralnost peša v vseh krogih, davki postajajo od leta do leta viši, kakor pa ti rastejo, pada tudi blagostanje, kajti v Avstriji nij mogoče reči, da produkcija raste v taki primeri, kakor rastejo potrebe. In boljše ne bode, dokler ne zmaga pravica nad krivico, dokler ne zgine hlimba in na njeno mesto ne pride poštena, resna delavnost in pravi avstrijski patrijotizem, oživljen po resnični svobodi.

Pustimo ta razmišljevanja in povrnimo se sopen k dež. zboru. Kakor znamenja kažejo, ne pojde letos v našem dež. zboru brez vsacega viharja; skoro gotovo dala bode k temu povod naša kmetijska šola. Sliši se namreč, da je kuratorij te šole izdelal nek načrt, po katerem bi moral jenjati slovenski oddelek na tej šoli. Zdaj se le vidimo, kam pes taco moli. Italijanom je slovenski oddelek trn v očeh; oni se ne brigajo za šolo, je li dobra ali slaba, samo da je čisto italijanska; Slovincem spodtikajo ti gospodje, da povsod politikujejo; a znano je, da Italijani od nekdanj delajo prav perfidno politiko proti Slovincem in da se jim le tistikrat približajo, kadar so jim potrebni v dosego kacega namena. Orožje, katerega se poslužuje nekateri gospodje v dosego svojih namenov, je prav židovsko-jezuvitsko; a odletelo bode, brez da bi bilo škodilo nam Slovincem, kajti toliko se še zanašamo na poštenje in čast naših slovenskih poslancev, da bodo rajše popustili zbor, nego da bi molčali in mirno gledali take injurije, tako razžaljenje naše narodnosti.

Denes ne moremo še razkriti perfidnih nakan naših zakletih nasprotnikov; a naj si bodo gotovi oni gospodje, da vse pozvemo in obelodanimo s potrebnimi opazkami. Vendar pa moramo uže denes našim poslancem nujno priporočati, da storijo vse, kar je v njih moči, da se odstrani brezglavno in breznačrtno gospodarstvo na kmetijski šoli goriški.

Za to šolo potrosi se vsako leto kakih 20000 gld., tako sicer, da vsak dijak stane na leto najmanj 1000 gld., a naj bi uže bilo, ko bi se ti dijaki v resnici kaj dobrega in praktičnega naučili; a kako se bodo učili, ker šola nij osnovana, kakor to zahteva skušnja in učenost. Naša kmet. šola smrdi pri glav; nakupujejo se posestva, da stoje tam slabo ali prav nič obdelana; živina te šole je tako vmazana in slabo držana, kakor pri kakem zanikernem kmetu; žalost ebide človeka, če pokuka na vrt te šole. No gospodje poslanci, da se boste prepričali tega, kar pravimo, potrudite se na omenjeni vrt ali poskuševališče te šole; videli boste, da šola še le zdaj obrezuje popolnoma razcveteno drevje, da še le zdaj veže in obrezuje trte, mej tem ko so tam bližnja kmetska posestva vže davno v najlepšem redu. Kmetje dohajajo k nam in se norca delajo čez tako lepo šolo. Mnogi ljudje prosili so vodstvo te šole uže pred meseci in poganjali svoje prošnje ustmeno in pismeno, da bi jim dalo nekoliko drevesc. Kaj mislite, kedaj so ljudje dobili drevesca: 9. t. m., ko so bila uže vsa zelena in cveteča. Znano je pa vsakemu človeku, če tudi nij kmet, da je treba drevesca presajati ali v jeseni, ali pa februarja.

Naj se naši poslanci potrudijo na druge kmet. šole v Avstriji in videli bodo, da ne vlada nikder tako brezglavje, kakor na tej šoli. — Znano je, da so to šolo uže večkrat organizovali a kedo so bili ti organizatorji? — Prav tisti, ki so s šolo zabredli. — Drugod se pokličejo strokovnjaki prve vrste k takemu delu; pri nas organizujejo šolo poklicani in nepoklicani; zatorej pa vidimo, kam smo mi prišli. — Mi smo uže večkrat povzdignili svoj glas in razkrili nerednosti, ki se godé na tej šoli; mi ne tirjamo, da nam kedo veruje na besedo; to pa smemo tirjati od ljudskih zastopnikov, da se vsega prepričajo in da potem ravnajo kakor močje, katerim je korist domovine na srcu, da se ne vstrašijo nobenega koraka, ter da Italijanom na zobé povedó, da tukaj gre tudi za slovenski denar in za slovenske interese ne pa za intrige nekaterih grabežev. — Novačenje se vrši te dni v našem mestu; Goričanom je bilo letos v vojske vzetih samo 15; prav malo številu. —

Kakor navadno tudi letos fantje prepevajo po ulicah; lepega petja se sliši prav malo; vendar pa

nij bilo letos tacega razsajanja, kakor druga leta, čemur je najbrže kriva velika revščina. —

Le Solkanski fantje, ali „brklezi“ (videli nijsmo mej temi fanti nobenega prav močnega in moške postave) so se hoteli letos bahati s tem, da so se vozili v „zardiniri“ po mestu in prav neumno „jolilajfali.“ Pač sramota za odlično narodni Solkan!

V Solkanu je namreč en par spridenih fantalinov, ki so okužili uže mnogo drugih poštenih, pa premladih fantičev. Upamo, da pridejo ti ljudje sopet k pameti, kar bo najboljšo slo, če jih vzame „stara, poštena garda“ pod svoje peroti. Gorski, briski in fantje iz Vipavskega se pa letos uže dosti lepše vedejo in mirno domače ljudske krožijo.

Policija je uže sopet zasačila v eni gostilni na Kornu nekoliko sleparskih igralcev, ko so ravno enega kmeta osleparili, ter jih jetakoj peljala v zapor. Tako je prav, tem tičem je treba biti vedno za petami.

Vreme imamo krasno, zarod lepo kaže in če ne bo ta mesec preveč deževalo, nadejati se je prav dobre letine. V dobro letino pa stavijo naši posestniki in kmetje, skoro bi rekli, svoje zadnje upanje, kajti letos je revščina na Goriškem tako velika, da morajo celo prav dobri posestniki jemati blago na upanje, da pošteno preživijo svojo družino. Morda uže 20 let nij bilo na Goriškem, posebno na vipavski strani, tako velike revščine, kakor letos. Bog ne daj torej še letos slabe letine! Naši kmetje bi bili po tem za leta in leta ruinirani. Pogostoma vidijo se v Gorici ljudje, ki nijso par dnevov gorkega jeli in katerih družine doma lakote, istinite lakote trpé. Pri takih razmerah se je nadejati, da saj vlada ne bo ljudi preveč pritiskala zarad davkov.

Iz Proseka, 9. aprila. Včeraj se je veršila pri nas dopolnilna volitev v mestni in deželni zbor teržaški za VI. volilni okraj naše okolice. Ne povem, mislim, nič novega, če sporočujem, da smo sedaj še mnogo sijajnejše zmagali kot zadnjič. Naš narodni kandidat g. Nabergoj je dobil 162 glasov. Nasprotniki so pa bili to pot s kandidati zelo bogati. Imeli so jih nič manj kot troje, in ti so: Dr. Benko, ki je dobil 40 glasov, nek posestnik kamnoloma v Križi Palese s 14 glasovi in pa že dobro znani Jože Doga narjev, ki je zdaj strašanski napredek naredil, kajti od pri zadnji volitvi dobljenih 108 glasov so mu komaj 3, reci: trije zvesti ostali. Ne bodem Vam takrat kot zadnjič na drobno razlagal raznih agitacij naših nasprotnikov, ker vsakdo si lahko misli, da so delali na vse kriplje, a hočem Vam nasprotno konstatirati, da se je naša slov. stranka sedaj popolno vsake agitacije zderžala, česar pri zadnji volitvi ni bilo. Mi smo bili zmage tako gotovi, kot bi jo bili že v žepu imeli, in zaradi tega smo hoteli našim nasprotnikom očitno dokazati, da si upamo zmagati, da, sijajno zmagati brez najmanjše agitacije. Zato pa je ta naša zmaga za teržaški lahonski magistrat, v kojem že cel svet našega zagrizjenega nasprotnika pozna, strašanska moralčna klopota, katej se bode, kakor v veliko veselje čujemo, še več družih pridružilo. Dober tek! Neizrečeno rad bi Vam na drobno sporočal v „levitah“, katere je tukajšnji narodnjak dan volitve bral nekemu doktorčku iz magistrata, ki je hotel za naše nasprotnike agitirati. Serčno rad bi Vam sporočal razne dogodbe, ki so se v sramoto naših sovragov veršile, koje prečitavši (iz gotovega vira sem pozvedel, da se slovenski časniki na magistratu pridno prebirajo) bi se jeze penili. Pa vsega tega danes še nočem. Ampak sklenem moj današnji depis rekoč: Volilci VI. okraja! Rešili ste narodno čast, pokazali ste sijajno drugim Slovenem in bratom Slovanom, da na obalih jadranskega morja živi krepek slov. narod, kateri se zaveda svojih narodnih pravic, kateri noče več upogniti tilnika pod laški jarem, narod, kateri hoče onemu fanatičnemu lahonu Hermetu sijajno dokazati, kako zelo se je goljufal izustivši se: Cez pedeset let hočemo okolico popolnoma poitalijančiti.“

Iz Idrije, 10. aprila. (Izv. dop.) — (Idrijske mestne volitve.) — Opomniti moramo, da je bila prva volitev meseca septembra l. leta v mestni zbor overžena. Govori se, da zarad tega, ker sta dva dijaka agitirala za narodne kandidate in sta nemškutarskim volivcem liste iz rok tergala (?). — Mi pa menimo, da so nemškutarji mislili, da so premalo oni sami delovali za prvo volitev. Vse žile so torej napejali, da bi zmagali pri ponovljeni volitvi. To njihovo agitacijo, naj si je bila uže poštena ali ne poštena, kar naj sodijo čitatelji sami, hočemo osvetiti. Druga volitev veršila se je meseca decembra, nemškutarska agitacija se je pa uže polagoma začela koj po overženi prvi volitvi in sigurni so bili tako svoje zmage, da so pisali uže 14 dni pred volitvijo v „Neie freie Presse“, da je njihova zmaga „zweifello“, kar pa se ni uresničilo, kakor vedó Vaši čitatelji, in kar nam kaže, da nemškutarjem nij nič na tem ležeče, ali se več ali manj zlažejo pred svetom. Mi sicer mislimo, da so zarés bili nemškutarji prepričani, da zmagajo, ker so računili, da ne bode nihče volilnih zapisnikov pregledal. A našla sta se dva moža, katera sta si izprosila zapisnike ter jih dobro pregledala in prešturirala. —

In kake pomanjkljivosti sta zasledila v teh zapisnikih, sestavljenih po prejšnjem nemškutarskem županstvu! Zapisana sta bila po dva in celó po tri volivci — posestniki pod jedno hišno številko in če bi bil eden teh uže volil, bi ne bil imel pravice več voliti drugi v ime te številke. Na dalje so bili pa kot nemškutarski volivci vpisani v zapisnik celó praktikanti, kateri nimajo, kakor mora vsaj vsakemu županu biti znano, nikake volilne pravice. Se vé, da sta narodna pregledovalca zapisnikov na vse te nerednosti in krivičnosti županstvo opozorila, ter sta sama volilni zapisnik tako rektificirala in uredila, kakor je prav in pravično. S tem je bila nemškutarska namera močno prekržana, kajti po tej rektifikaciji se je podvojilo število narodnih volivcev.

Po tem takem so uže sprevidevali naši nemškutarji, da propadejo pri volitvi; vendar pa niso še izgubili vsega upanja do zmage in po pregovoru „v sili je človek iznajdljiv“, jeli so tuhtati različna druga sredstva, koja naj bi jim pripomogla do sijajne zmage. Zopet naj omenimo, naj čitatelji sami sodijo, ali so bila ta sredstva poštena ali nepoštena, mi samo povemo, ktera so bila. Jeden teden pred volitvijo, na praznik spočetja Marije Device dne 8. decembra, bili so vsi rudarji vabljeni v grad, kjer jim je prigovarjal načelnik L., naj se po njem ravna in volijo one nemškutarske moze, katere jim bode pri volitvi on priporočal. Povdarjal je posebno, da je on tisti, kateri rudarjem kruh reže, torej morajo njega poslušati in ne onih kramarjev (?), ki jim nič ne daje in jim ne morejo nič pomagati. Kako jim ta gosp. L. kruh reže, povedal je narodni tergovec T. gospodu L. rekši, da daje on za poštene denarje pošteno blago, da jim pa g. L. za pošteno delo ne daje poštenega kruha. — Ta gospod L. so torej res prav dobri čee rudarjev, kakor se je sam proti rudarjem izraževal, česar pa rudarji ne čutijo in ne verujejo in česar se niso mogli nikdar prepričati. To varjanje g. L. nij nič uplivalo na narodno mišljenje rudarjev, kar so nemškutarji kmalo spoznali, zato so pa začeli rudarjem žugati in jih strašiti, da bode vsakter iz službe izpojen, kateri bi narodno volil. Hodili so posamezni nemškutarji po pojedinih hišah in so staršem žugali, da bodo njihovi sinovi ob službo, če ne volijo nemškutarskih kandidatov. Nij, mislim, treba posameznih rodbin navajati, katere so bile počastene s pohodom takih nemškutarjev, a omenim naj le jeden slučaj, da se je grozenja nemškutarskega mati treh služeeh sinov tako prestrašila, da je rajpreje pala v omedlevice in potem bajé za mertudom umerla. Rudarji so pa vse povedali svojim narodnim voditeljem in na dan volitve je bilo, ko je g. J. interpeloval g. L. javno o tej stvari na sledeči način: „Prašam Vas g. L., s čim boste kaznovali one rudarje, kateri bi se derznili narodne moze voliti v mestni zbor?“ Gospod L. ne odgovori ničesa. — Na to zopet g. J.: „Prašam Vas še enkrat, gospod, da nam poveš, kako boste kaznovali one rudarje, kateri bi narodno volili?“ Gosp. L. odgovori: „Z ničemer!“ Sedaj so imeli rudarji zagotovilo, da jih ne čaka nobena kazen, če tudi narodno volijo in volili so narodno, kar nam spričuje sijajna narodna zmaga.

Kako se zamore priprosti narod navdušiti za njegove pravice, nas učé tudi idrijski narodnjaki. Gospod T. je zahteval, naj se prečitajo volilne postave, predno se prične volitev, in sicer v slov. jeziku opozorovaje na §. 19 derž. osn. postav. A za to se nij zmenil razžupan g. P. in čitati je začel, prav moško se deržeč, v nemškem jeziku imenovane postave, česar pa nij dolgo nadaljeval, kajti mogočen vihar, ki je nastal vsled tega mej vsemi narodnimi volilci zahtevajočimi, naj se postave čitajo v slov. jeziku, ga je močno prestrašil in vdal se je volji narodovi.

Politični pregled.

V Gorici, 12. aprila.

Dunajski listi poročajo, da sta oboja finančna ministra Pretis in Szell doveršila konečno uredovanje n a g o d b e n e g a n a č e r t a, koji se ima v kratkem predložiti obema deržavnima zbornicama.

Prihodnje deržavnozbornsko zasedanje bode torej zanimivo in radovedni smo pač, ali bodo ponižno in vdano priterjevali nemški poslanci ministerskim nagodbenim naredbam, o čemer skorej nij dvomiti. Navidezno utegnejo nekoliko ugovarjati pri bankinem načertu, konečno se pa vendar udajo tudi v tem vprašanji ministerstvu, kajti ministerstvo pozna svoje nemške „Pappenheimerje“ in bode uže vedelo prava, hasljiva sredstva upotrebiti.

Tirolski deželni zbor dela naši vladi težave. Ker se je namreč imenovani glavar, opat Blaas, odpovedal tej časti, predstavil je namestnik podglavarja Fedrigotti-ja zbornici, kateremu naj bi obljubo dali poslanci, čemur so se

pa konservativci uperli. A te sitnosti rešilo se je ministerstvo, da je menda telegrafnim potom bil imenovan za glavarja Fedrigotti.

Ministerska kriza na Nemškem je končana. Nemški car Viljem nij sprejel odpuvede Bismarkove, a dovolil mu je štirimesečni odpust, da pojde počivat v znani Barzin, kamor jo je še vselej potegnil, ko je nekaj posebnega nameraval. Če smemo torej sklepati po preteklosti, nij mu za počitek ampak da bode mogel v miru iztuhtati sredstva, kako bi svoje nam nepoznane nakane izversil.

Določitev v orientalnem vprašanji bliža se nam vedno bolj in motili se ne bodemo mnogo, če rečemo, da se v prav kratkem času utegne boj začeti mej Turčijo in Rusijo. Sicer je mogoče, da utegnejo diplomati zopet za nekoliko dnij stvar zavleči, kajti resnično je, da Rusija odkritosrčno želi mirno razvozlanje orientalnega vprašanja ter da ravno zarad svoje miroljubnosti rada podá še zadnje bilko Turčiji, s katere pomočjo bi jej bilo mogoče rešiti se popolnega poloma in pogina. Vendar malo upanja imamo, da bi se le še za nekaj dnij ohranil mir, če je Turčija zarés zaverгла od vseh vlasti podpisan londonski zapisnik, če resnoče poslati posebnega poslanca na dogovarjanje v Peterburg in če je res kategorično zaverгла vse tirjatve črnogorskega kneza gledé Nikšičev, Kučijanskega in Kolašinov. Jutre, to je 13. aprila, poteče premirje mej Černogoro in Turčijo in začne se najberže zopet boj mej njima, za katerega so Černogorci popolnem pripravljeni in v katerega so poklicani vsi Černogorci od 16 do 60 leta. Hercegovski sokoli tudi komaj čakajo zopet trenutka, ko bodo smeli zagrabiti handžar in sekati glave kletega dušmanina. Razmerje mej Miriditi in Turci postaje od dne do dne slabše in današnji dunajski listi pravijo, da je miriditski knez Prenk poslal posebnega poslanca k knezu črnogorskemu, da se mejusobno zavežejo uzajemno bojevati se do zadnje kapljice krvi proti Turčinu ali da si pa priborijo popolno svobodo in neodvisnost od turškega barbaričnega gospodarstva. Isto tako poroča se iz Gerškega o vojevitem duhu, koji vlada posebno mej grškimi mejasi, in gerškim narodom v Macedoniji in Tesaliji ter na otoku Kandija, kateri zadnji posebno težko čakajo začetek boja mej Rusijo in Turčijo.

Po zadnjih berzozajvnih poročilih je turška zbornica zarés zaverгла s 65 proti 18 glasom vse črnogorske tirjatve in se boj mej Miriditi in Turci uže bje tri dni. Černogorci postavili so se ob demarkacijske čerti v Albaniji in ne puste več s živežem preskerbeti Nikšičev. Nemški in ruski glasovi pravijo, da je sedaj končano vse diplomatično posredovanje ter da začne Rusija aktivno postopati. Razposlala je bajé Rusija tudi okroznico, v katerej povdarja, da nastopi aktivno a da ne misli na nikake pridobitve za se ampak le na ustanovljenje trajnega miru na Balkanu.

Razne vesti.

V Gorici imamo uže poletje, kajti pri nas kajpajo se uže fantički, kakor smo videli prešlo belo nedeljo, po potokih v okolici.

Nesreča pripetila se je pred par dnevi na kantski cesti pri „Dolgi nji.“ Iz oši se je namreč snele kolo, voz se je zvernil, in ker je kočijaž vozaril ravno ob kraju ceste, padlo je vse pod cesto. Navozu sedeča žena prišla je pod žaklje in gotovo bi bila umerla, ko ne bi bil prišel ubogi ženi drug voznik na pomoč, kateri jo je izpod žakljev potegnil. Pri padcu se je, kakor se nam pripoveduje, žena močno ranila na vratu in na glavi. Prenesli so jo v Kanal, kder bode morala nekoliko dnij ostati, da o-kreva.

V Gorici počeli so Italijani, kakor se nam pozdeva, dejansko demonstrirati proti novemu našem deželnemu glavarju dr. Pajerju, kajti včeraj v jutro zapazili smo na zidovih njegovega stanovanja v gosposki ulici štiri velike bleke iz črnila, katere bo težko iz zida spraviti. Da so to počeli Italijani, je nedvojbeno, kajti taka nič hasljiva početja prirojena so le njim.

Kanalska čitalnica napravi v nedeljo 15. aprila koncertno besedo v g. Markičevi sobani, h kateri se vsi rodoljubje uljudno vabijo. Začetek točno ob 8 zvečer. Vstopnina 50 kr. Zaradi lepega namena, da bi namreč čitalnica tem preje omislila si glasovir, prejema se preplačila.

Program je sledeči: 1. B. Ipavec: „Domovina“, Solo in dvospjev s zborom. — 2. Avg. Leban: „Slovenska deklica“, Soprani, Alt in moški zbor. — 3. Sam ne vé, kaj hoče, gluma. — 4. Ant. Hribar: „Junak“, Bariton-solo, zbor in glasovir. — 5. Van Beethoven: „Adelaide“, velika kantata za tenor z glasovnikom (Nemški). — 6. Sokrat pri Dijogenu, klasična podoba. — 7. A. Hajdrih: „Milo se v meni serce topi“, čveterospjev. — 8. J. Kocijančič: „Oblačku!“, Bariton-solo, dvospjev in zbor. — 9. F. Schubert: Advokata, komičen tercet. — 10. Iz opere Claudio: „Claudio ritorna fra le braccia paterne“, duetto. — 11. Mendelsohn: „Lovčev pozdrav gozdu“, zbor.

Program te koncertne besede je zares obširen in zanimiv, kakoršen se nam redko kedaj ali nikoli drugod po goriškem Slovenskem ne podaja. Kakor osebno poznamo sodelujoče moči, bode ta beseda v resnici kaj posebno izvrstnega, torej smemo brez pomišljenja vabiti vse rodoljube iz celega Goriškega k obilnemu udeležanju.

V hrvatskih „Narodnih novinah“ čitamo: Njegovo cesarsko i kraljevsko apostolsko Veličanstvo je blagoizvoljelo previšnjim riešenjem od 15. ožujka 1877 pristavu pomočnih uredah hrv. slav. zemaljske vlade extra statum, Antunu Gogliu, priznavajuč njegovo dosadanje uspešno službovanje, premilostivo podieliti naslov ravnatelja pomočnih uredah.

Na Banjšicah je bilo dne 25. marcija kmetijsko podučevanje. Potrudil se je k nam blagorodni gospod F. Kuralt, profesor kmetijske šole v Gorici, in nas je podučeval o sadje in živinoreji. Poldrugo uro je trajal ujevov lepi, zanimivi poduk. Zbralo se je bilo precejšno število poslušalcev, možev in fantov; a veliko več bi jih bilo, ako bi ne bil mladi sneg branil pod milim nebom zbor imeti. Konec podučevanja so se poslušalci lepo zahvalili g. profesorju ter priporočili, da bi nas še kedaj obiskali.

Monsignor Pavletič, mnogo zasluženi, visokoučeni ravnatelj goriške gluhonemice, eden najodličnejših strokovnjakov na kmetijskem polju in prava celebriteta v riboslovju postane, kakor se sliši, škof poreški. Če je ta vest resnična, po tem moramo reči, da boljšega pastirja ne bi mogla dobiti poreška škofija; pravi naslednik plemenitega Dobrile bi Vam bil ta gospod, ki se tudi na Goriškem odlikuje v narodnjaštvu in v pravi duhovenski ponižnosti.

Cestitamo, če je res!

Volitve deželnih poslancev, katere so se te dni versile na Českem, izpale so skorej popolnem v mislu Staročehov, kajti v občinah bili so voljeni vsi kandidati staročeske stranke, katerej stoji na čelu dr. Ladislaus Rieger; pri volitvah za mesta, terge in obertnijske kraje zmagali so pak Mladočehi v jednom samem volilnem okraju. Da bi pač tudi Slovenci tako daleč enkrat dospeli, da bi volili take može, kateri se jim priporočajo od onih mož, kateri razmere na tanko poznajo; potem bi gotovo imeli v našem zboru pač take može, kateri bi vsak kot potreben spoznan korak zajedno storili.

Ignorancijo veliko pokazala je graška „Tagespost“, pisaje nedavno o dr. Pajerju, da je Slovenec. Peštanski listi so namreč svoje začudenje izraževali, da nij bil zopet imenovan za deželnega glavarja goriškega mnogo priljubljeni grof Coronini. Graška „Tagespost“ zavračala je to začudenje kot neopravičeno in dostavlja, da je čisto naravno in korektno, da se je izvolil za deželnega glavarja mož izmej slovenskih poslancev, kateri zastopajo večino goriških prebivalcev. No, vsakdo vé, da dr. Pajer nij Slovenec, čeravno se govori, da je nekdanj bil. Resnica pa je, da so v pokneženi grofiji goriško-gradiški Slovenci v večini, torej nij po „Tagespost-i“ korektno, da je glavar izvoljen iz zastopnikov manjšine goriškega prebivalstva, kateri sicer imajo večino v deželnem zboru.

Zarad tatvine in tudi posilstva, kakor se nam pripoveduje, je bil zapert v Gorici nek F., delavec pri kotlarju g. G. C. — Svoj tatvinski posel opravljal je ta človek nekoliko let in je svojega gospodarja poškodil za nekoliko stotin gold. Po policijski preiskavi se je pokazalo, da je tat redno razne kotlarske izdelke na svoj dom iz štacune odnašal. Po posebnih znamenjih na ukradenih kosih se je konstatiralo, da je blago omenjenega kotlarja. — Zatožen je ta potepin tudi zločina posilstva, katerega se je krivega storil v nič manj nego 10 slučajih.

Velik gojzdni požar je bil pri Gradcu na levem bregu Mure. Požarne straže so bile uže omejele, a vsled nastalega viharja širiti se je bil začel požar zopet, pri kateri priliki je jeden mož onesrečil. Vendar so pozneje požarne straže ogenj pogasile.

Narodno gospodarske stvari.

Pravila okrajne, posojilne kmetijske družbe v N. (Vknjižena družba z omejenim, mejsebojnim poroštvom), po načertu g. prof. Povše-ta.

I. Namen družbe.

§. 1. Okrajna posojilna družba v N. ima namen s podelitvijo osebnega zaupanja in posojila zaupanja vredne kmetovalce podpirati v denarnih zadregah in sicer proti nizkim obrestim ter tako pospeševati kmetijski osebni kredit.

§. 2. Družba ima sedež v N. in se podpisuje s firmo: Okrajna, kmetijska posojilna družba v N. (Vknjižena družba z omejenim, mejsebojnim poroštvom). Družbino firmo podpisujeta dva odbornika in predsednik, ki mora vsakemu družbinemu pismu pritisniti družbeni pečat.

II. Družbeniki, njih pravice in dolžnosti.

§. 3. Družbenik zamore biti vsak kmetovalec, ki ima posestvo, pa tudi vsi najemniki (koloni) v dotičnem okraju.

Družbenike sprejema opravični svet, ki zamore na podlagi tehtnih vzrokov zavrniti ponudbo in prijavo za sprejem v družbo; vendar zamore dotični kmetovalec vložiti pritožbo občnemu zboru, ki konečno razsodi.

Vsak družbenik plača en gl. sprejemnine in prav tako ima v 12 (mesečnih) obrokih plačati svoj delež. Vsak delež znaša 20 gl. in more en ud tudi več deležev imeti.

§. 4. Družbeniki imajo sledeče pravice:

- Od družbe izposojevati si posojila.
- V občnih zborih predloge stavljati, glasovati in izbirati zastopnike.
- Iz čistega dobička dobivati svojim deležem primerne obresti.
- V družbino hranilnico vlagati denarje na primerne obresti.

§. 5. a. Družbeniki morajo v odločenem obroku vplačati svoj delež;

b. Natančno ravnati se po družbinih pravilih in vsikdar ob določenem obroku povrniti izposojeni kredit z odločenimi obrestmi.

c. Podpisati družbena pravila in

d. Zavezati se, mejsebojno, enakodelno omejeno biti porok vseh družbinih plačil.

§. 6. Vsak družbenik more iz družbe izstopiti, vendar ne pred pretekom leta in le če je popreje 2 meseca pismeno se odpovedal.

§. 7. Iz družbe moraje izstopiti oni

a. Ki prodajo posestvo ali se iz okraja preselje.

b. Ki se zarad važnih vzrokov izključijo iz družbe. Izključba sledi, če družbenik prelomi družbina pravila ali celo skuša družbo prekaniti.

§. 8. Bodisi da družbenik prostovoljno ali izključen izstopi iz družbe, zgubi vse pravice, udom pripadajoče. Nasprotno pa mora njegovo porošstvo še cele prihodnje leto veljati za vse slučaje in tirjatve in obveze, ktere je sklenila družba do dne izstopa ali izključbe njegove.

III. Družbino delovanje.

§. 9. Opravična glavica se sestavlja:

- Iz deležev, ktere vplačujejo družbeniki.
- Iz posojil, ktera dobje družbe od deželnega zaklada in drugih velikih denarnih zavodov.
- Iz vlog, ktere posamezni družbeniki pa tudi drugi neudje v družbino hranilnico vlagajo.

§. 10. Večih posojil na vknjižena posestva ne daje, ampak goji posebno in v prvi vrsti osebni (personalni kredit).

§. 11. Osebni kredit se daje za eno leto in podaljšati obrok povračila more opravični svet, ako razvidi vrednost in zaupljivost dolžnika.

§. 12. Posojila na osebni kredit se dajejo le proti menjici, ktero mora razen dolžnika podpisati najmanj še en premožen in zaupanja vreden porok, ki pa ne mora biti družbenik. Ali je ponudeni porok zaupanja vreden, določi opravični odbor.

§. 13. Družbeniku se more le toliko posoditi, kolikor zares potrebuje, vendar ne sme nikdar presepati posojilo znesek, ki je sploh njegovim razmeram primeren pri personalnem kreditu; le če menjico več porokov podpiše, sme se po preudarku in ponudeni garanciji več posojilo odmeriti.

§. 14. Le ko je denarnica po vlogah v družbino hranilnico preobilno napolnena, se morejo tudi večji zneski proti hipotekarnim zagotovilem izposojevati, ki pa ne smejo nikdar presepati vrednosti čez polovico cenjene zemljiščne svote.

§. 15. Tako zavarovani kredit se sme le na 5 let izposoditi in mora dolžnik vsako leto saj 10% od cele svote povračati, tako da po 5 pretečenih letih ima le še polovico plačati.

§. 16. Ako dolžnik le enkrat zaostane s povračilom letnega obroka ali sploh ne izpolnjuje družbenih pravil, sme družba celi znesek brez odloga iztirjati.

§. 17. Družba sme izključljivo le svojim družbenikom izposojevati, tudi če prosilec za posojilo ponudi najboljšo hipotekarno zagotovilo.

§. 18. Družba se ne sme z nikakoršno denarno

spekulacijo baviti; le v slučaju eksekutivne prodaje sme se nakupiti kako posestvo, ako bi morala družba zgubo trpeti, ako bi namreč imelo posestvo pod ceno prodano biti. Vendar mora družba kmalo pri prvi dobri priliki tako posestvo zopet prodati.

IV. Računski sklepi.

§. 19. Računi se sklepajo dne 31. decembra vsacega leta. Letni račun mora obsežati.

- Družbine tirjatve, in sicer
  - Znesek, ki se nahaja v denarnici
  - Razne izposojene zneske,
  - Družbeni inventar
  - Drugo družbeno premoženje,
- Družbine dolge in sicer
  - Od posameznih udov vložene deleže
  - Od deželnega zaklada posojeni kapital
  - Od drugih bank in od posameznih v hranilnico vloženi zneskov.
  - Zaostale obresti
  - Nezdignene dividende.
  - Druge zaostanine.

§. 20. Cisti dobiček se izračuni po odbitih

- Stroških za davke
- Stroških za upravo in družbeni urad.
- In obrestih za kapitale, ktere je družba si izposodila.

Od tako izračunjenega čistega dobička se 10% odloži za rezervno zalogo, drugo se razdeli po deležih družbenikom; ta prihranjena zaloga ima namen kako zgubo pokriti, ne da bi posamezni družbeniki imeli kaj trpeti. Ta kapital ostane lastnina družbe in iz družbe izstopivši udje ne morejo nikakoršnih povračil iz tega zaklada zahtevati. Ako bi se pa imela družba razpustiti, namenjen je ta prihranjeni kapital za dobrodelna poduzetja v dotičnem okraju.

§. 21. Ako bi morala družba likvidirati ali da bi se zadolžila, morajo vsi družbeniki eden za drugega in vsi za enega itd. biti poroki in zgubo trpeti in sicer ne le sé svojo vlogo ampak z dvakratnim zneskom svojih deležev. (Konec sledi.)

Naznanilo.

Podpisani naznanja slovenskemu občinstvu, da je te dni odperl svojo gostilnico in da bo po vsej moči prizadeval se zadovoliti goste z dobrimi in cenimi pijačami, jedili in s točno postrežbo.

JANEZ ZLOBEC
v Dutovljah.

Prodaja se

iz lastnega nagiba v Korminu (Cormons) lepa, izvrstno ohranjena gosposka hiša v glavni ulici, nasproti lekarni Bertossi z dvema uhodoma in 30mi sobami in drugimi prostori, kateri zdolujji so kakor nalašč za prodajalnice; za hišo je lep vrt, ki meri 2000 kvadratnih sežnjev. K tej hiši spada v bližnjici Kormina še prve vrste zemljišče mereče nad 7 njiv (kampov). Natančni pogoji zvedó se pri gospodu:

Karl Feichtinger,
železniški uradnik
v Nabrežini.

Velika zaloga
oblek za gospode k „rimskemu kralju“
Adolfa Wellischa

nahaja se sedaj
samo na Dunaji, Wieden, Hauptstrasse 11,
gegen dem Naschmarkte, (popreje Keiler & Alt)
in priporoča najelegantneje obleke za gospode in dečke; na dalje za pomladansko dobo: Gravelotte — sukaje po 12 gl., jednobarvne cele obleke po 18 gl., po nizkih in stalnih cenah.